

Hästen i hagen

Motion och rörelse är ett grundläggande behov hos hästen och daglig utevistelse hör till god hästhållning.

Vid tillgång till stora hagar går ofta hästarna ute tillsammans. Skaderisken ökar på en liten yta och finns det bara små hagar så väljer många hästägare att ha sina hästar var och en för sig. När de inte går tillsammans så minskar risken för vilda lekar och snabba galopper, men det bästa för hästen är självklart om den kan gå med sällskap. Hästar som går ensamma i sin hage, måste ha andra hästar i närheten.

Vilket stängsel ska jag välja?

Oavsett vilken hage det gäller ska staketet alltid vara säkert, rejält byggt samt tillräckligt högt så att hästen inte lockas att hoppa ur hagen.

Det är viktigt att häststängslet syns ordentligt. Det vanligaste är trästaket, plaststaket eller elstängsel. Elstängsel ska vara försett med säkerhetskoppling som löser ut om någon häst skulle fastna.

Använder du dig av eltråd, se till att el-aggregatet fungerar. Kontrollera dagligen att stängslet är helt och strömförande. Fjädergrindar som blivit uttänjda ska bytas ut.

Taggtråd är olämpligt som häststaket och får inte användas från den sista december 2009.

Ett säkert staket är ett helt staket. En slak tråd orsakar lätt en olycka, liksom ett dåligt trästaket. En annan fara i hagmiljön är lösa föremål som hästen kan göra sig illa på. Finns det områden i hagen som kan skada hästen, exempelvis en liten damm, ett vasst stenparti eller sankmark så måste dessa hägnas in.

SOMMARHAGEN

De flesta hästar mår bra av att gå på sommarbete under en period för att få vila och äta gräs. Betessäsongen i Sverige sträcker sig från maj till augusti/september. Alla hästar som ska gå i samma hage under perioden bör släppas samtidigt så att de får göra upp rangordningen redan från start. Om hästen har bakskor skall de tas av innan betessläpp.

Det går alldeles utmärkt att ha hästen ute dygnet runt när den går på bete. Du kan rida även om hästen går ute, men anpassa träningen efter dagsformen. Det finns hästar som är känsliga för insektsangrepp och därför kan behöva vara inne på nätterna. Tänk på att hästens hårrem och skyddshår skyddar mot insekter, så klipp och tvätta inte hästen före betet.

Innan du släpper din häst på grönbete måste hästen vänja sig vid gräs. På våren och försommaren är gräset kraftigt och hästen kan få problem med magen om det blir för mycket gräs på en och samma gång. Risken för fång är också större. Under våren bör hästen handbetas en stund varje dag, så att magen och tarmarna vänjer sig. Fortsätt sedan att ha hästen i gräshage några timmar om dagen, öka på antalet timmar successivt tills hästen kan gå ute hela dagarna.

Vid sommararbetet behöver hästen daglig tillsyn inklusive visitation, friskt vatten och tillgång till saltsten. Någonstans i hagen ska det finnas rejält med skugga och svalka för varma sommardagar.

Giftiga växter

Var uppmärksam på vad som växer i hagen, det finns växter som är giftiga för hästar. Är det gott om gräs väljer hästarna vanligtvis bort farliga växter. Se upp med följande växter; kabbeleka, sprängört, idegran och skelört. Idegran och sprängört är dödliga för hästar även i små doser. Andra arter som är giftiga vid större mängder är bland annat smörblommor, ekollon, stånds och åkerfräken.

Vilket stängsel ska jag välja?

Det bästa stängslet är ett bra bete. Oavsett vilken hage det gäller ska staketet alltid vara säkert, rejält byggt samt tillräckligt högt så att hästen inte lockas att hoppa ur hagen.

Det är viktigt att häststängslet syns ordentligt. Det vanligaste är trästaket, plaststaket eller elstängsel. Elstängsel ska vara försett med säkerhetskoppling som löser ut om någon häst skulle fastna. Taggråd är olämpligt som häststaket och får inte användas från den sista december 2009.

Ett säkert staket är ett helt staket. En slak tråd orsakar lätt en olycka, liksom ett dåligt trästaket. En annan fara i hagmiljön är lösa föremål som hästen kan göra sig illa på. Finns det områden i hagen som kan skada hästen, exempelvis en liten damm, ett vasst stenparti eller sankmark så måste dessa hägnas in.

RASTPADDOCK

Många stall, framförallt i storstadsområdena, kan inte erbjuda daglig utevistelse i stora hagar utan där tillbringar hästarna dagarna i mindre rastpaddockar.

Små hagar trampas snabbt sönder och blir leriga och dessutom motiveras inte hästen att röra på sig tillräckligt. Stunden i paddocken tillgodoser alltså inte rörelsebehovet eller den dagliga motionen som hästen behöver för att må bra. Små hagar kräver mer skötsel än stora. Knöligheter i en upptrampad, rasthage bör i möjligaste mån jämnas till, annars kan hästen lätt vricka sig, trampa snett och göra sig illa. Ta även bort gödselhögar med jämna mellanrum, så minskar du risken för parasiter i hagen.

Korridor mellan hagarna

Mellan intilliggande hagar ska det vara mellanrum, minst två meter. Hästarna ska inte kunna nosa på varandra över staketen, risken är då stor att de skadar sig. Även smittriskan ökar då smitta lätt sprids mellan hästar som kommer åt att nosa på varandra. Undvik om möjligt att bygga rasthagar invid en väg eller ridbana där hästar ska ledas eller ridas.

LÖSDRIFT

Lösdrift är det närmaste ett naturligt hästliv det går att komma. I Sverige är det ett alternativ som används för unghästar, men det förekommer även varianter på lösdrifter för andra hästar. Det ställs större krav på hagmiljön när hästarna går ute dygnet runt, än bara under dagtid. En bra lösdrift består av en stor, kuperad hage med bra möjligheter för hästarna att gå in under tak när de själva vill. Det är viktigt att hästarna har fri tillgång till vatten, saltsten, bra grovfoder, har sällskap och ses över dagligen.

HAGSÄKERHET

En trygg och tydlig ledare skapar en trygg och förtroendefull häst. Du ska alltid vara noga med att leda hästen på rätt sätt. Först och främst ska hästen alltid vara utrustad med minst gramma och grimskaff, oavsett hur kort bit den ska ledas.

Är du det minsta osäker på vilken kontroll du har på hästen när det till exempel är blåsig väder eller mycket folk och rörelse kan du använda dig av ett grimskaff med kedja eller ett ledträns. Känner du dig ändå osäker, be någon erfaren person om hjälp.

När du leder häst ska du ha rejäla skor, handskar och hjälm. Linda aldrig grimskaffet runt handen. Var rädd om dina fingrar. Håll grimskaffet, eller tyglarna om du använder träns, med höger hand en liten bit från hästens huvud och med vänster hand håller du grimskaffets ände så det inte hänger och slänger runt dina och hästens ben. Gå på hästens vänstra sida när den leds. När du vänder hästen gör du det åt höger, alltså ifrån dig. Det är precis tvärtom hur du gör i spiltan eller boxen, där vänder du hästen mot dig för att inte bli klämd mot väggen.

Bra tips vid in- och utsläpp

För att du ska leda hästen på ett säkert sätt måste du veta hur du gör i olika situationer. Det är skillnad på att leda in en ensam häst i hagen, flera hästar på en gång eller leda in din häst i en hage som redan har en eller flera hästar gåendes där. Här får du tips för några vanliga situationer.

Leda in en ensam häst i hagen

Var alltid noga med att grinden i hagen är ordentligt öppnad innan du leder in hästen. Om hagen har elstängsel, håll reda på eltråden så att inte hästen råkar trampa på den och får en stöt. Om det är träslanor som grindöppning måste de vara helt utskjutna från öppningen så att inte hästen fastnar. Passera den öppna grinden, vänd hästen och stäng grinden genom att sätt fast eltråden eller stänga med en slana. Du ska fortfarande ha hästen i grimskaff och under uppsikt. Därefter går du in en bit i hagen och släpper sedan hästen. Gå ut från hagen och stäng ordentligt efter dig.

Om flera hästar ska släppas samtidigt

Hästar har en stark flockinstinkt, det märks extra tydligt när de släpps i hagen. Det kan bli stökigt om ni som ska släppa flera hästar samtidigt, men inte gör det på rätt sätt. Gör såhär; Led in hästarna på rad en bit in i hagen, siste man stänger öppningen. Vänd hästarna mot hagöppningen och ställ upp bredvid varandra, det ska vara minst en hästlängd mellan hästarna. Ha ögonkontakt med varandra, koppla loss grimskafften samtidigt och gå ifrån hästarna. Ha uppsikt över hästarna så att ni inte blir omkullsprungna.

Om du ska släppa in en ensam häst i hagen där det redan går hästar

Helst bör ni vara två som hjälps åt att släppa hästen. Den ena personen sköter grindöppningen, den andra personen släpper hästen. Om du är ensam att släppa ut hästen i hagen så ska du göra såhär; Koppla loss grimskaflet från grimman, men lägg grimskaflet runt sidostycket. Håll om båda ändarna av grimskaflet, medan du öppnar grinden. När hästen är på väg in i hagen håller du handen endast runt den ena änden av grimskaflet, då löper grimskaflet mellan hästens käftgrop och sidostycket. Om hästen skulle få bråttom in i hagen behöver du inte vara orolig över att hinna knäppa loss grimskaflet eller att hästen kastar sig iväg med grimskaflet hängandes kvar i grimman. Du står kvar vid grinden och har uppsikt över hästen, samtidigt som du har grimskaflet kvar i handen. Hästarna får springa iväg in i hagen utan att du är i vägen.

Ta in häst från hagen

Var lika noggrann när du tar in hästen från hagen som när du släpper ut den. Öppna hela grindöppningen så att inte hästen känner sig trängd, då kan den kasta sig igenom öppningen och skada både sig själv och dig. En del hästar tycker inte om det knäppande ljudet från eltråden och kan bli rädda när du hänger upp eltråden på staketet. Tar ni in många hästar på en gång, ska alla hästarna vara fastknäppta med grimskaflet innan ni öppnar grinden. Led hästarna i rätt ordning, den häst som bestämmer i hagen vill inte bakom den häst som har lägst rang. Ska det vara hästar kvar i hagen när du har hämtat din häst, be om hjälp så att ni är minst två som öppnar, stänger och för ut hästen från hagen.

Hälsa på hästar i hagen

Hästar tycker för det mesta att vi människor är ett trevligt sällskap och kommer därför gärna fram och hälsar om du går in i hagen. I hagen är det hästarna egen rangordning som gäller. Du kan lätt komma i kläm mellan hästar om det uppstår bråk. För att du inte ska bli skadad, tänk på följande.

- Ha inte godis med dig, du kan lätt hamna i kläm mellan två hästar som slåss om din godisbit.
- Du ska aldrig sitta på huk framför hästen.
- Se på hästarnas reaktioner. Om det är på väg att uppstå bråk, gå ut från hagen.
- Du ska aldrig gå in till hästar som du inte känner, fråga först ägaren om lov.

Fodring i hage

Går hästarna ihop i hagen och fodras ute med grovfoder är det viktigt med rejäla avstånd mellan foderhögar. Lägg gärna ut fler antal högar än det går hästar i hagen. Det är säkrast så. Utfodringsplatsen ska alltid vara ren och torr.

Skilda hagar

Ston och valacker går att ha tillsammans i hagen, men vanligtvis är det lugnare att låta dem gå i olika hagar. Vissa valacker har nämligen en tendens att börja uppvakta sina favoritston, vilket kan leda till bråk.